

Gerard Meerkerk

Het melkveebedrijf van Gerard en Jeanette Meerkerk was eind april het decor voor de introductie van een nieuw automatisch voersysteem.

Melkproductie:	1.300.000 kg
Grond:	73 hectare, waarvan
	13 hectare verhuurd
Rollend jaargem.:	9800 4,40 3,60
Koeien per vak:	150

Gerard Meerkerk

Geen voorraadbunkers in de voerkeuken

De robot schuift het rantsoen aan tijdens het voeren

Het menu bevat tarwegistconcentraat

Een sensor meet de gewenste kilo's voer

Gerard Meerkerk remigreert en wil in Nederland driehonderd koeien melken met twee volwaardige arbeidskrachten

Naar huis voor nieuwe start

Zijn werkweek bevat ten hoogste veertig uur. Bij Gerard Meerkerk staat arbeidsproductiviteit hoog in het vaandel. Nadat hij uit Denemarken remigreerde, kreeg hij de kans om een melkveebedrijf te bouwen waarop het draait om zo veel mogelijk produceren met zo min mogelijk arbeid.

tekst **Tijmen van Zessen**

Het was er een komen en gaan van mensen. Op 24 april was het melkveebedrijf van Gerard (45) en Jeanette (42) Meerkerk het decor voor de presentatie van de automatische voermachine van Lely. Tussen de vijf- en zeshonderd mensen fotograferden, stelden vragen en keken nieuwsgierig naar de werkwijze van de Lely Vector (zie kader pagina 18). Journalisten en Lely-personeel uit tientallen landen wisten de weg naar Emmen-Compascuum te vinden, nog geen kilometer van de Duitse grens. Intussen is de 'rook' weer opgetrokken en vertelt Gerard Meerkerk op ontspannen wijze over zijn keuze voor automatisch voeren. 'Ik wil met zo weinig mogelijk arbeid zo veel mogelijk productie. Het bedrijf is erop ingericht om met twee volwaardige arbeidskrachten driehonderd koeien te melken. Ik weet zeker dat we dat ruimschoots gaan halen.'

Besparen op energiekosten

Volgens Gerard bespaart de voerrobot op dit moment 5,5 uur arbeid per week.

'Het laden, het mengen, het verdelen en het aanschuiven van voer gaan volautomatisch. Alleen het uitkuilen en klaarzetten van voer kost me twee tot drie uur per week. Verder loop ik dagelijks vijf minuten door de voerkeuken om achtergebleven voer op te schuiven.' Eerlijk is eerlijk, het gemak is groot. Maar is dat een investering van honderd- tot tweehonderd duizend euro waard? 'Op jaarbasis bespaar ik 286 uur arbeid, hang daar maar een tarief aan. Het is maar net wat je over hebt voor die vrijheid. Daarnaast bespaar ik elke week alleen al aan energie zestig euro. Normaal gesproken ging er voor tachtig euro diesel doorheen voor het laden, mengen en verstrekken van voer. Met dit voersysteem ben ik ongeveer twintig euro per week aan stroom kwijt', rekt Meerkerk voor. Hij refereert verder aan de besparing op bouwkosten. 'We hebben de beide voergangen aan de buitenkant van de stal niet breder gemaakt dan drie meter, dat is voor de voerrobot toereikend en bespaarde aan elke kant twee meter stal.' Bij een prijs van 350 euro per vierkante

meter is dat volgens Meerkerk een besparing van tweehonderdduizend euro. De helft van dat bedrag is besteed aan de voerkeuken, er resteert dus een voordeel van honderdduizend euro. Tegenover de investering staat nog een voedertecnisch voordeel. De machine voert de koeien op dit moment tussen de twaalf tot veertien keer per dag. Meerkerk: 'Ik heb de indruk dat dit een positief effect heeft op de voeropname. Er ligt constant vers voer aan het voerhek

en dat zorgt voor stabiliteit in de pens en rust in de stal.'

De koeien produceren gemiddeld 32 liter per koe en de bsk ligt op 47. De gehalten komen nu uit op 4,40 procent vet en 3,65 procent eiwit. 'De productie is licht gestegen sinds de start met automatisch voeren. De gehalten lagen eerst iets hoger, maar de strenge winter heeft de productie geen goed gedaan.' Het rantsoen van de melkkoeien omvat 65 procent mais en 35 procent gras, aangevuld met vijf kilo tarwegistconcentraat, één kilo soja en mineralen.

Ongelukkig in Denemarken

De Drentse veestapel telt op dit moment 135 melk- en kalfkoeien, die elk goed zijn voor zo'n 10.000 kilo melk per jaar. Dit kan nog toenemen, want de koeien zijn gemiddeld niet ouder dan drie jaar.

Gerard Meerkerk kocht in 2010 een compleet nieuwe veestapel. Op achttien jonge kalveren na is zijn oude veestapel in Denemarken gebleven.

Vier jaar lang runde hij met zijn gezin een melkveebedrijf in het zuidwesten van Jutland, maar de familie kon op sociaal vlak niet aarden in de Deense cultuur. 'We hadden het er gewoon niet naar onze zin, terwijl het bedrijf best goed draaide', vertelt Meerkerk. Er stonden twee melkrobots waarmee hij 90 koeien molk op 110 hectare. In enkele jaren groeide het bedrijf naar 125 koeien die een quotum vol kregen van 1.350.000 kilo melk. 'De productie was hoog, met name dankzij goed voer.' Vóór zijn emigratie naar Denemarken had Gerard een melkveebedrijf in Molenaarsgraaf, in Zuid-Holland. Maar de 36 hectare grond lag daar klem tussen andere bedrijven.

Achteraf gezien heeft de ondernemer het niet slecht getroffen; hij kon zijn bedrijf twee keer goed verkopen (in Denemarken nog vóór de melkprijscrisis van 2009) en kocht de eerste grond in Drenthe al in 2007. 'Dat was nog voordat de prijzen ook hier in de Veenkoloniën zo'n beetje explodeerden.' Nu, vijf jaar later, staat er een moderne ligboxenstal van 122 bij 35 meter, ingericht voor vier melkrobots en driehonderd melk- en kalfkoeien.

Vijfduizend euro per koeplaats

De nieuwbouw in Drenthe gaf Gerard Meerkerk de kans om het bedrijf volkomen naar zijn zin in te richten. Op 1 juni houdt hij voor belangstellenden een open dag. Om financiële risico's te spreiden rekende hij nog wel uit wat het voordeel zou zijn om de stal in twee fasen te bouwen, maar uiteindelijk koos hij er

Langs een hangende brug beweegt de voergriper richting de mengkuip

Zeven dagen per week, 24 uur per dag vers voer

Lely presenteerde in april een nieuw concept van automatisch voeren, een systeem zonder voorraadbakken en zonder geleiderails boven de voergang. De voerrobot oriënteert zich op de voergang door middel van een ultrasoon-sensor. Ook Lely's mestrobot en voerschuirobot navigeren op deze wijze. Op een vooraf ingestelde afstand rijdt de voermachine langs het voerhek en schuift gelijktijdig het voer aan. Uniek aan het concept is de bepaling van de voerhoogte aan het voerhek. Met be-

hulp van een voerniveausensor weet het systeem zelf wanneer er een verse portie voer gewenst is.

De zogenoemde Lely Vector heeft een capaciteit van driehonderd dieren. Het systeem zorgt ervoor dat er 24 uur per dag, zeven dagen per week vers voer aan het voerhek ligt en kan zestien verschillende diergroepen voeren. De frequentie van voeren is flexibel, bij Meerkerk voert de machine de koeien twaalf tot veertien keer per dag. Het systeem kan zestien soorten ruwvoer verwerken en

acht soorten krachtvoer en mineralen. De Vector laat zich laden in de voerkeuken. De voersoorten staan in blokken op een betonnen vloer zonder obstakels. Het voer blijft zo langer vers. Een voergrijper beweegt langs een hangende of rijdende brug boven het voer en laat zich in de benodigde voersoort zakken. De grijper kan per keer negentig kilo voer naar de mengbak dragen en knijpt hydraulisch gestuurd. De voerbak heeft een inhoud van twee kuub en mengt elektrisch aangedreven.

Paardenmest als goedkope bedding

voor om de stal tot 2015 half leeg te laten staan. 'Het is goedkoper om alles in één keer te bouwen en we hebben geluk gehad met de aanbesteding, die was in een gunstige tijd. Zonder aankleding kost de stal 3400 euro per koeplaats, met de inrichting en automatisering erin kom ik uit op 5000 euro per koe.'

In dit bedrag is de voerrobot niet inbegrepen, die is gedurende de testfase in bezit van Lely. Wat wel is meegerekend, zijn de twee melkrobots, een mestrobot, een systeem om de emissie-armevloer met water te besproeien (vanwege een beter werkbeeld van de mestrobot), een automatisch voetbad en een aantal ruime afkalfhokken op zandbodem (voor de grip). Kortom: de opzet van de stal is doorspekt met arbeidsgemak. De werkwijk van Gerard Meerkerk omvat maximaal veertig uur. En niet in de laatste plaats doordat hij de jongveefok volledig uitbesteedt en al het landwerk overlaat aan de loonwerker.

Kritieke melkprijs van 28 cent

Ondanks dit uitbesteden van jongvee en landwerk en ondanks de hoge graad van automatisering, rekent de ondernemer voor 2015 met een kritieke melkprijs van slechts 28 euro per honderd kilo melk. 'Dat is inclusief mestafzet à 3,5 euro per kuub en inclusief 2,7 euro aan jongveefok per honderd kilo melk', zegt Meerkerk, die gemiddeld 1500 euro per vaars neertelt.

Met dit bedrag is alles betaald, zoals voer, mest en inseminatie. De veehouder houdt vanwege de melkrobot zo veel mogelijk rekening met de fokwaarde melksnelheid. Hij wil ruime, sterke koeien die vlot melken en bewegen. Het stieradviesprogramma draait op dit moment met de stieren Packman, G-Force, Kodak, Goli, Impuls, Emerald en Loydie.

Het gebruik van gecomposteerde paardenmest in de boxen zorgt voor extreem lage strooiselkosten en voor krachtvoer begroot Meerkerk een bedrag van vijf euro per honderd kilo melk. 'De krachtvoerkosten moeten in elk geval onder de zeven euro per honderd kilo melk blijven. Dat lukt met een hoge voerefficiëntie prima. In de voerrobot is de voerefficiëntie nog niet af te lezen, maar daar wordt aan gewerkt. Als we vol zitten, zijn we niet meer zelfvoorzienend en dan draait het erom voer zo efficiënt mogelijk om te zetten in melk.'

Vanwege de onderbezetting is de kritieke melkprijs vooralsnog fors boven de 28 cent. 'Tegen de verwachting in hebben we vorig jaar nog een klein plusje gedraaid. Dat zal bij een lagere melkprijs wel anders worden, maar we lossen tot 2015 niet af, dat scheelt. In 2014 zet ik de stal vol met vaarzen, nu maar hopen dat ze er dan ook zijn.'

➤ Kijk voor meer foto's van het moderne bedrijf op www.veeteelt.nl